

Sygn. akt: VII Ca 872/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Koszalinie VII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia SO Dariusz Jarząbek (spr.)

Sędziowie: SO Wiesława Stawczyk, SO Barbara Lubner

Protokolant: sekr. sąd. Edyta Kanonowicz

po rozpoznaniu w dniu 21 stycznia 2014 roku w Koszalinie

na rozprawie

sprawy z powództwa P. Ś., H. P., K. G., S. Ś. i A. K.

przeciwko Gminie M. K. – Zarządowi (...) w K.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów P. Ś., H. P., K. G. i S. Ś.

od wyroku Sądu Rejonowego w Koszalinie

z dnia 20 czerwca 2013 r., sygn. akt I C 345/13

I. oddała apelację P. Ś., K. G. i S. Ś.,

II. umarza postępowanie apelacyjne w części dotyczącej apelacji powoda H. P. odnośnie punktu pierwszego zaskarżonego wyroku,

III. oddała apelację powoda H. P. w pozostałej części,

IV. nie obciąża powodów obowiązkiem zwrotu pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego.

/-/ W. S. /-/ D. J. /-/ B. L.

Sygn. akt: **VII Ca 872/13**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy w Koszalinie oddalił powództwa P. Ś., H. P., K. G., S. Ś. i A. K. przeciwko Gminie M. K. – Zarządowi (...) w K. o zwrot nadpłaconego czynszu, rozstrzygając również o kosztach procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach:

W dniu 27 grudnia 2001 roku Rada Miejska w K. podjęła uchwałę nr XXXI/526/01 w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy M. K.. Program ten określał między innymi zasady

polityki czynszowej. Uchwała ta została ogłoszona w Wojewódzkim Dzienniku Urzędowym. Dnia 20 grudnia 2007 roku Rada Miejska w K. podjęła uchwałę nr XVIII/178/2007 przyjmującą Program gospodarowania zasobem Gminy M. K. na lata 2007-2011. Przyjęty program wytyczał kierunki i zadania Miasta, a w szczególności zasady polityki czynszowej oraz warunki obniżania czynszu i źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej w kolejnych latach. Uchwała ta nie została opublikowana, albowiem stanowisko dotyczące braku konieczności publikacji uchwał tego typu wyrażał Wojewoda (...) – organ odpowiedzialny za wydawanie wojewódzkiego dziennika urzędowego.

Kolejnymi zarządzeniami Prezydent Miasta K. ustalał bazową miesięczną stawkę czynszu za lokal mieszkalny wchodzący w skład mieszkaniowego zasobu miasta K. w wysokości:

- 4,00 zł/m² (Zarządzenie z dnia 9 maja 2008 roku),
- 4,60 zł/m² (Zarządzenie z dnia 30 stycznia 2009 roku),
- 5,10 zł/m² (Zarządzenie z dnia 28 stycznia 2010 roku),
- 5,70 zł/m² (Zarządzenie z dnia 24 stycznia 2011 roku),

W związku z ustaleniem nowych stawek czynszu, dotychczasowe stawki były wypowiedzane najemcom lokali przez Dyrektora (...) na piśmie z zachowaniem trzymiesięcznych terminów wypowiedzenia.

Wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w S. wydanym w dniu 12 kwietnia 2012 roku w sprawie (...) SA/Sz 226/12 stwierdzono nieważność uchwały Rady Miejskiej w K. z dnia 20 grudnia 2007 roku nr (...) w przedmiocie przyjęcia Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy M. K. na lata 2007-2011. Sąd jednocześnie stwierdził, iż zaskarżona uchwała nie podlega wykonaniu. W uzasadnieniu wyroku sąd administracyjny stwierdził, iż zaskarżona uchwała, jako akt prawa miejscowego, winna być ogłoszona w wojewódzkim dzienniku urzędowym, wobec czego brak takiego ogłoszenia powoduje, iż akt ten nie wywołuje zamierzonych skutków prawnych i nie może być podstawą prawną dla wykonywania określonej działalności władczej w sprawach indywidualnych z zakresu działalności publicznej. Wyrok ten jest prawomocny.

Sąd Rejonowy ustalił, iż powodowie są najemcami lokali należących do pozwanego, a nadto - kwoty ewentualnej nadpłaty czynszu w okresie od 1 września 2008 r. do końca września 2012 r.

Przychody uzyskiwane z czynszów przeznaczone są w całości na koszty utrzymania budynków i lokali komunalnych, remonty oraz koszty zarządu (koszty administracyjne). W latach 2008-2012 pozwany nie miał żadnej nadwyżki z tytułu czynszów, albowiem ponoszone przez niego koszty rokrocznie przekraczały uzyskiwane przychody z tytułu czynszów (w podwyższonej wysokości). Czynsze pobierane od mieszkańców lokali komunalnych ustalone są w wysokości, która nie pokrywa rzeczywistych kosztów utrzymania tych lokali.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd uznał powództwa za niezasadne.

Sąd stwierdził, że przepis art. 8a ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego ma zastosowanie do lokali komunalnych (dalej jako u.o.p.l.), a zgodnie z zasadami określonymi w tym przepisie podwyżka czynszu musi być wprowadzona przez właściciela, na piśmie, z trzymiesięcznym wypowiedzeniem, nie może przekraczać (poza wypadkami szczególnymi) 3 % wartości odtworzeniowej lokalu.

Stawki czynszu w gminie ustala organ wykonawczy tej jednostki zgodnie z zasadami polityki czynszowej określonymi przez radę gminy w wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy (art. 8 i 21 u.o.p.l.).

Decyzje podjęte przez Prezydenta Miasta K. w powyższym zakresie w postaci Zarządzeń nr 216/868/08 z dnia 9 maja 2008 roku, nr (...) z dnia 30 stycznia 2009 roku, nr (...) z dnia 28 stycznia 2010 roku i nr 18/77/11 z dnia 24 stycznia

2011 roku ustalających nowe podwyższone bazowe stawki czynszu najmu lokali komunalnych są w pełni ważne i skuteczne. Nie zostały zakwestionowane przez żaden administracyjny organ nadzorczy, ani sąd administracyjny.

Sąd nie podzielił stanowiska powodów, którzy nieważność dokonanych podwyżek czynszów wywodzili z faktu stwierdzenia nieważności uchwały Rady Miejskiej w K. z dnia 20 grudnia 2007 roku nr (...) w przedmiocie przyjęcia Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy M. K. na lata 2007-2011. Przedmiotowa uchwała nie wprowadziła podwyżek czynszów oraz nie dała kompetencji Prezydentowi Miasta do wprowadzenia podwyżek. Dlatego nieważność powyższej uchwały nie powoduje nieważności wypowiedzeń dotychczasowych stawek czynszu. Kompetencja Prezydenta do wprowadzania podwyżek czynszu wynikała bowiem z ustawy a nie z uchwały. Sąd nie podzielił stanowiska powodów, iż normą kompetencyjną dla Prezydenta Miasta do ustalenia wysokości stawek podwyższonego czynszu była unieważniona uchwała. Normą kompetencyjną był przepis art. 8 punkt 1 u.o.p.l. Uchwała wyłącznie wprowadzała ogólne zasady, którymi Prezydent winien się kierować kształtując stawki podwyższonych czynszów.

Sąd podzielił stanowisko prezentowane przez stronę pozwaną, iż unieważnienie uchwały z 2007 roku skutkuje ustaleniem, iż w miejscowym porządku prawnym obowiązuje poprzedzająca ją uchwała z 2001 roku nr XXXI/526/01 w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy M. K.. Uchwała nie zawiera żadnego przepisu temporalnego określającego okres jej obowiązywania. Daty 2002-2006 pojawiają się tylko w nazwie załącznika do uchwały. Żaden zapis treści uchwały nie ogranicza jednak jej stosowania tylko do powyższego okresu. W szczególności w rozdziale V uchwały określającym zasady polityki czynszowej brak jest jakichkolwiek zapisów dotyczących tego, iż zasady wprowadzone powyższą uchwałą mają być stosowane do określonej daty. Jedynie symulacje, prognozy wpływów, wydatków i potrzeb zawarte w uchwale zostały wykonane na ten okres. Również z faktu, iż uchwała z roku 2007 nie zawierała przepisu uchylającego uchwałę z 2001 roku nie można wywodzić, iż uchwała z 2001 roku zawierała normę prowadzącą do samouchylenia tej uchwały z dniem 1.01.2007 roku. Uchwała ta stosowana była bez zastrzeżeń w okresie od 1.01.2007 roku do dnia 19.12.2007 roku (do czasu uchwalenia zastępującej ją uchwały).

Zgodnie z ostatecznie ukształtowanym orzecnictwem sądów administracyjnych uchwały tego typu stanowią prawo miejscowe, a więc obowiązują podobnie jak ustawy czy rozporządzenia – do czasu ich wyraźnego uchylenia, bądź zastąpienia innym prawem (zgodnie z zasadą *lex posterior derogat legi priori*).

Przyjmując, iż w chwili wydawania kwestionowanych zarządzeń przez Prezydenta Miasta K. obowiązywała uchwała z roku 2001 jako akt prawa miejscowego, zbadania wymagało, czy wprowadzone tymi zarządzeniami podwyżki czynszów nie były sprzeczne z tym prawem. Sąd uznał, iż taka sprzeczność nie występuje.

W rozdziale V uchwały określone zostały zasady polityki czynszowej, zgodnie z którymi decyzja co do określenia stawki czynszu pozostawała w decyzji organu wykonawczego (wówczas zarządu, obecnie prezydenta) i uwzględniać miała koszty administrowania zasobami mieszkaniowymi, ich konserwowania, utrzymania zieleni i pomieszczeń do wspólnego użytku. Stawki konkretnych lokali miały uwzględniać stan techniczny budynku, usytuowanie lokalu w budynku, jego atrakcyjność użytkową, wyposażenie techniczne, położenie budynku. Uchwała zawierała nadto symulację wysokości czynszu w zależności od wysokości inflacji i wartości odtworzeniowej. Symulacja ta nie oznaczała wprowadzenia wysokości konkretnych stawek czynszu w poszczególnych latach, ale prognozowane ich wysokości (wynikało to z faktu, iż w chwili podejmowania uchwały ustawa przewidywała maksymalne podwyżki czynszu zależne od wysokości inflacji i wartości odtworzeniowej lokalu). Z pozostałej treści powyższej uchwały – w szczególności rozdziału I i VII wynika, iż głównym kierunkiem, którym organ wykonawczy winien się kierować przy ustalaniu stawek czynszu jest ich stopniowe (zgodne z przepisami ustawy) zwiększanie do poziomu zapewniającego samofinansowanie utrzymania zasobu mieszkaniowego z wpływów z czynszów.

Z uzasadnień zarządzeń Prezydenta Miasta wynika, iż powyżej wskazanymi kryteriami kierował się on właśnie określając stawki bazowe i czynniki obniżające lub podwyższające ich wysokość w odniesieniu do poszczególnych lokali.

Podsumowując te rozważania, Sąd Rejonowy stwierdził, że podwyżki czynszów zostały wprowadzone w pełni ważnie i skutecznie – przez upoważniony podmiot, w granicach jego kompetencji, w przewidzianej ustawą o ochronie praw lokatorów formie i terminie, w oparciu o zasady wynikające z uchwały w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy M. K. z 2001 roku.

Nieważna jest taka czynność prawna, która jest sprzeczna z prawem. Nie ma takiego przepisu prawa, z którym wprowadzone podwyżki czynszów byłyby sprzeczne wobec czego należało je uznać za ważne i skuteczne. Podstawa świadczenia przez powodów w takiej sytuacji nie odpadła, wobec czego ich świadczenia nie można uznać za nienależne.

Nawet jednak przy przyjęciu, iż świadczenie przez powodów podwyższonego czynszu miało charakter nienależny w ocenie Sądu brak byłoby podstaw do zwrotu tego świadczenia, gdyż jego spełnienie czyniło zadość zasadom współżycia społecznego – na podstawie art. 411 pkt 2 Kodeksu cywilnego. Wysokość ponoszonych przez gminę wydatków na utrzymanie wynajmowanych lokali jest wyższa niż wpływy z czynszów. Niesprawiedliwym byłoby żądanie zwrotu od właściciela mieszkania czynszu nierekompensującego mu jego wydatków na lokal.

Wyłącznie przyczyną unieważnienia spornej uchwały był brak jej publikacji. Wynikało to z niestabilności orzecznictwa administracyjnego w zakresie ustalenia, czy uchwały zawierające wieloletnie plany gospodarowania zasobem komunalnym stanowią prawo miejscowe podlegające obowiązkowi publikacji oraz ze stanowiska Wojewody (...) (organu odpowiedzialnego za wydawanie wojewódzkiego dziennika urzędowego), który wyraźnie opowiadał się za tym, iż uchwały te nie podlegają obowiązkowi publikacji.

Apelacje od wyroku wnieśli powodowie P. Ś., H. P., K. G. i S. Ś.. Zarzucili:

- naruszenie przepisów prawa poprzez niewłaściwe zastosowanie i niewłaściwą wykładnię art. 7 i 8 w związku z art. 21 ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie praw lokatorów;
- naruszenie przepisów prawa poprzez niewłaściwe zastosowanie i niewłaściwą wykładnię art. 8a ustawy o ochronie praw lokatorów w związku z art. 2 i 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- naruszenie przepisów prawa poprzez niewłaściwe zastosowanie i niewłaściwą wykładnię art. 8a ustawy o ochronie praw lokatorów w związku z art. 6 Kodeksu cywilnego w związku z art. 58 § 1 Kodeksu cywilnego;
- naruszenie przepisów prawa poprzez niewłaściwe zastosowanie i niewłaściwą wykładnię Uchwały Rady Miejskiej w K. XXXI/526/01 z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy M. K. w związku z art. 87 § 2 i art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- naruszenie przepisów prawa poprzez niewłaściwe zastosowanie i niewłaściwą wykładnię Uchwały Rady Miejskiej w K. XXXI/526/01 z dnia 27 grudnia 2001 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy M. K. w związku z art. 6 Kodeksu cywilnego;
- naruszenie przepisów prawa poprzez niewłaściwe zastosowanie i niewłaściwą wykładnię art. 170 ustawy o postępowaniu przed sądami administracyjnymi;
- naruszenie przepisów prawa poprzez niewłaściwe zastosowanie i niewłaściwą wykładnię art. 411 pkt 2 Kodeksu cywilnego;
- naruszenie przepisów prawa poprzez niewłaściwe zastosowanie i niewłaściwą wykładnię art. 411 pkt 2 Kodeksu cywilnego w związku z art. 6 Kodeksu cywilnego;
- naruszenie przepisów prawa poprzez niewłaściwe zastosowanie i niewłaściwą wykładnię art. 58 § 1 Kodeksu cywilnego;

- naruszenie przepisów postępowania, które miały wpływ na wynik sprawy, tj. art. 328 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego.

W oparciu o powyższe zarzuty powodowie domagali się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie ich powództw, ewentualnie – uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Nadto złożyli wniosek o przedstawienie Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnień prawnych, które w apelacji wskazali.

Powód H. P. cofnął w części swoją apelację (podtrzymał ją tylko w zakresie, w jakim dotyczyła rozstrzygnięcia o kosztach postępowania).

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje nie okazały się zasadne.

Sąd Okręgowy przyjął za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji oraz podzielił ocenę prawną, iż czynności wypowiedzenia czynszów nie były niezgodne z prawem.

Stan faktyczny w sprawie pozostawał niesporny. W apelacji nie podniesiono żadnych zarzutów odnoszących się do ustaleń faktycznych.

Skarżący postawili dwa zarzuty dotyczące naruszenia procedury i oba okazały się bezzasadne.

Sąd Rejonowy nie naruszył art. 170 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 270). Skarżący przypisują Sądowi, iż „stwierdził de facto, że nie jest związany orzeczeniem stwierdzającym nieważność uchwały z 2007 i dokonał oceny polegającej na tym, że nie można wprowadzać tej uchwały z systemu prawnego”.

Zarzut ten pozostał niezrozumiały. Sąd Rejonowy najpierw poczynił ustalenie, że wyrokiem sądu administracyjnego stwierdzono nieważność uchwały Rady Miejskiej w K. z dnia 20 grudnia 2007 roku, a następnie w dalszej części uzasadnienia nie zanegował w żaden sposób nieważności uchwały, lecz wręcz stwierdził, że skutkiem nieważności tej uchwały, jest obowiązywanie poprzedniej uchwały (z roku 2001). Całość zaś wywodów Sądu uwzględnia fakt nieważności uchwały Rady Miejskiej z 2007 r.

Niezasadny okazał się także zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. Wbrew twierdzeniom powodów, uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia zawiera analizę prawną, która doprowadziła Sąd do wniosku, że powództwa nie były zasadne. Mylą się skarżący, iż obowiązkiem Sądu była polemika z każdym - uznanym przez ten Sąd za błędny lub nieistotny - prawnym poglądem skarżących (i każdym cudzym poglądem przytoczonym przez skarżących). Przepis art. 328 § 2 k.p.c. wskazuje, jakie konieczne elementy winno zawierać uzasadnienie orzeczenia. Sąd winien był więc wyjaśnić podstawę prawną wyroku z przytoczeniem przepisów prawa i w tych ramach zbadać materialną podstawę żądania pozwu oraz ustosunkować się do istotnych zarzutów pozwanego, dokonać wykładni przepisów i je prawidłowo zastosować. W przypadku, gdyby ocena prawna Sądu była błędna, a za to argumentacja strony okazała się prawidłowa, zasadny byłby zarzut naruszenia prawa materialnego.

Nie jest prawdą, że z uzasadnienia wyroku nie wynika, jaka była podstawa oddalenia powództw. Sąd wyraźnie stwierdził, że świadczenia powodów nie miały charakteru nienależnego, bowiem podwyżki czynszów były ważne (nie były sprzeczne z jakimkolwiek przepisem prawa). Z faktu, iż Sąd Rejonowy zamieścił w uzasadnieniu wyroku rozważania na gruncie przepisu art. 411 pkt 2 k.c. nie wynika, aby to właśnie ten przepis stanowił podstawę oddalenia powództw. Rozważania te wyraźnie miały charakter jedynie ewentualny, zostały poprzedzone zwrotem „nawet jednak przy przyjęciu, iż świadczenie podwyższonego czynszu miało charakter nienależny...” i nie budzi wątpliwości, iż to nie

z tych przyczyn Sąd oddalił powództwa (co zresztą powoduje, że bezprzedmiotowe są zarzuty naruszenia art. 411 pkt 2 k.c.).

Sąd Okręgowy uznał za zbyteczne ustosunkowywanie się do kwestii, czy zarządzenia Prezydenta Miasta K. z lat 2008-2011 są ważne (i do zarzutów z tym związanych). Nawet bowiem przyjęcie poglądu powodów co do nieważności tych zarządzeń, nie prowadzi do uwzględnienia ich powództw.

Stosunek najmu lokalu jest stosunkiem cywilnoprawnym, a więc opartym na równorzędności podmiotów. Czynsz najmu ustalany jest przez strony w zawartej umowie i także zmiana wysokości czynszu następuje w drodze czynności prawnej. Wysokość czynszu kształtowana jest przez czynności cywilnoprawne, w imieniu Gminy czynności te dokonał prezes Zarządu Budynków Mieszkalnych poprzez złożenie odpowiednich oświadczeń woli. Nie może być wątpliwości, że posiadał ku temu odpowiednie uprawnienia.

Najemca może nie zgodzić się z podwyżką czynszu i, albo odmówić jej przyjęcia ze skutkiem rozwiązania stosunku prawnego, albo zakwestionować podwyżkę, wnosząc pozew do sądu (art. 8a ust. 5 z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, dalej jako „u.o.p.l.”). Jeśli żadnego z tych działań nie podejmie, po terminie wypowiedzenia obowiązuje czynsz w wysokości wynikającej z wypowiedzenia. Nieskorzystanie przez najemcę z żadnej z tych dwóch dróg, oznacza akceptację nowej wysokości czynszu (z takim samym skutkiem, jak ustalenie przez strony czynszu w umowie najmu, a więc czynsz pozostaje nadal czynszem umownym).

Wypowiedzenie wysokości czynszu, jako czynność prawna, może być nieważne wskutek niezgodności z prawem - z mocy przepisu ogólnego (art. 58 k.c.) lub też przepisu szczególnego (art. 8a ust 3, art. 8 ust. 4 zd. 2 u.o.p.l.). Na taką bezwzględną nieważność można powołać się w każdym czasie.

Powodowie powoływali się właśnie na nieważność wynikającą z art. 58 k.c.

W przepisie tym chodzi o niezgodność czynności z prawem powszechnie i bezwzględnie obowiązującym, w tym z normami prawa miejscowego.

Zarządzenie organu wykonawczego gminy ustalające stawkę czynszu nie stanowi – co sami powodowie dostrzegają - aktu prawa miejscowego powszechnie obowiązującego (nie jest powszechnie obowiązującym na terenie gminy prawem), a więc nie jest ustawą w rozumieniu art. 58 k.c. To zarządzenie ma charakter wewnętrzny i nie rozstrzyga bezpośrednio o prawach i obowiązkach członków wspólnoty gminnej. Obowiązek płacenia czynszu w określonej wysokości nie wynika z tego zarządzenia, lecz z zawartej przez strony umowy. Jeśli więc pomimo wydania zarządzenia ustalającego konkretną stawkę, nie nastąpi wypowiedzenia dotychczasowej stawki, to będzie obowiązywała dotychczasowa stawka, a nie ta, która wynika z zarządzenia.

Niezgodność wypowiedzenia z treścią zarządzenia organu wykonawczego gminy, nie powoduje bezwzględnej nieważności wypowiedzenia wysokości czynszu. Z tego zaś wynika wniosek, że ewentualna nieważność zarządzenia organu wykonawczego gminy, pozostaje - z tego punktu widzenia - bez znaczenia. Nie można bowiem mówić o sprzeczności czynności prawnej z nieważnym zarządzeniem. Wtedy można jedynie rozważać niezgodność wypowiedzenia z wcześniejszym, ważnym zarządzeniem.

Jeśli nawet zarządzenia Prezydenta Miasta K. z ostatnich lat (2008-2011), ustalające stawkę czynszu, byłyby nieważne, to ważne pozostawałoby poprzednie zarządzenie, a wypowiedzenie mogłoby być sprzeczne z tym właśnie zarządzeniem poprzez ustalenie czynszu według stawki wyższej, niż wynikającej z tego zarządzenia. Co nie zmienia jednak faktu, że występująca sprzeczność z zarządzeniem prezydenta, nie jest sprzecznością z ustawą w rozumieniu art. 58 k.c.

Skoro zaś nieważność czynności prawnej nie wystąpiła, to przyczyna świadczenia nie odpadła i nie powstał obowiązek zwrotu świadczenia nienależnego na podstawie art. 410 k.c. w związku z art. 405 k.c.

Podstawę prawną orzeczenia stanowił przepis art. 385 k.p.c. (umorzenie postępowania apelacyjnego w stosunku do pozwanego H. P. nastąpiło na podstawie przepisu art. 391 § 2 k.p.c.).

Sąd Okręgowy jedynie częściowo uwzględnił wniosek powodów o nieobciążanie ich kosztami postępowania, zwalniając ich z obowiązku zwrotu pozwanej tylko kosztów postępowania apelacyjnego (art. 102 k.p.c.). Przyznać należy powodom rację, iż mogli mieć subiektywne przekonanie co do zasadności dochodzonych roszczeń, jednak w ocenie Sądu Okręgowego nie ma podstaw, aby z tej tylko przyczyny zostali, z obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi, zwolnieni w całości. Przepis art. 102 k.p.c. zawiera regulację stanowiącą wyjątek od zasady, że przegrany zwraca koszty procesu wygrywającemu (art. 98 k.p.c.), a zastosowanie tego przepisu może polegać także na zasądzeniu od strony przegrywającej tylko części kosztów.

/-/ B. L. /-/ D. J. /-/ W. S.